

International Journal of Social Sciences

ISSN:2587-2591

DOI Number:<http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.22.14>

Volume 9/2

2025 p. 243-260

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN EVLİLİK TUTUMLARI İLE EŞ SEÇME STRATEJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ¹

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' MARRIAGE ATTITUDES AND PARTNER SELECTION STRATEGIES

Ecem AYDIN*

Lütfü ÇAKIR**

ÖZ

Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde evlilik tutumu ile eş seçme stratejilerinin ilişkisini incelemektir. Araştırmada üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları ve eş seçme stratejileri; yaş, bölüm, cinsiyet, sınıf, ebeveynlerinin medeni durumu değişkenlerine göre aile kurumu ve güven, dini ve siyasi benzerlik, sosyoekonomik durum, benzerlik, bekâret, çocuk bakımı ve aşk alt boyutlarında ele alınmıştır. İlişkisel tarama yöntemi kullanılan araştırmada, örnekleme 2023-2024 öğretim yılı bahar döneminde Kocaeli ilinde üniversitede öğrenim gören, çevrimiçi anket yoluyla ulaşılan 285 öğrenci (186 kadın, 99 erkek) oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak; Kişisel Bilgi Formu, evlilik tutumunu ölçmek için Bayoğlu ve Atli tarafından 2014 yılında geliştirilen İnönü Evlilik Tutum Ölçeği (İETÖ) ve eş seçme stratejilerini ölçmek için Altuntaş ve Atli tarafından 2015 yılında geliştirilen Eş Seçme Stratejileri Envanteri (ESSE) kullanılmıştır. Veriler SPSS 25.0 programı ile analiz edilmiş olup, elde edilen bulgulara göre; İETÖ toplam puanlarında ve ESSE ölçeğinin fiziksel özellik değişkeninde belirlenen farklılığın erkek katılımcıların daha yüksek puanlı olduğu görülmüştür. Ayrıca ESSE ölçeğinin toplam puanlarında, aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, bekâret, çocuk bakımı ve aşk boyutlarında kadın katılımcıların puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Evlilik, Evlilik Tutumu, Eş Seçme Stratejileri, Üniversite Öğrencileri, Eş Seçme.*

¹ Bu çalışma, Ecem Aydın tarafından İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı'nda hazırlanan "Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Tutumları ile Eş Seçme Stratejileri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, E-mail: ecem_aydinn@hotmail.com, ORCID: 0009-0008-7289-6041, İstanbul, Türkiye.

** Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, E-mail: drlutfucakir@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3805-5168, İstanbul, Türkiye.

ABSTRACT

The purpose of the study is to examine the relationship between marital attitudes and mate selection strategies among university students. The population of the study consists of students studying at universities in Kocaeli province during the spring semester of the 2023-2024 academic year. The sample of the study consists of 285 students (186 women, 99 men) who were reached online and agreed to participate in the study. The data collection tools used in the study are the Personal Information Form, the İnönü Marital Attitude Scale developed by Bayoğlu and Atli in 2014 to measure marital attitudes, and the Mate Selection Strategies Inventory developed by Altuntaş and Atli in 2015 to measure mate selection strategies. According to the findings, the total scores of the İnönü Marital Attitude Scale and the physical characteristics variable of the Mate Selection Strategies Inventory showed differences in favor of male participants, while the total scores of the Mate Selection Strategies Inventory and the dimensions of family institution and trust, socioeconomic status, religious and political similarity, virginity, childcare, and love were in favor of female participants.

Keywords: *University Students, Marriage, Marital Attitudes, Mate Selection Strategies, Mate Selection.*

Giriş

Evlilik, bireyin eş seçimi, bireyin gelecekteki yaşam kalitesini, çocuklarının ebeveynlerini ve hayatının yaşamının önemli bir bölümünü kapsar ve bu nedenle doğru eş seçimi hayati öneme sahiptir. Bir bireyin evleneceği kişiyi seçmesi, hayatını kiminle sürdüreceğine, nasıl bir yaşam süreceğine ve kiminle çocuk sahibi olup, kiminle çocuk büyüteceğine dair önemli bir karar vermek anlamına gelir (Bozgeyikli ve Toprak, 2013; akt. Arslan, 2022). İnsanlar, soylarını devam ettirmek, topluma yeni nesiller kazandırmak, çocuklarının sosyalleşmesini sağlamak ve toplumsal değerleri gelecek nesillere aktarmak, ayrıca cinsel ihtiyaçlarını toplum tarafından kabul gören bir şekilde karşılamak amacıyla bir aile kurmak isterler ve bu yüzden kendilerine uygun bir eş arayışına girerler (Bozgeyikli & Toprak, 2013).

Evlilik, insan toplumlarında yaygın olarak görülen ve birçok kültürde önemli bir kurum olarak kabul edilen bir ilişki türüdür (Burgess & Locke, 1945). Evlilik, bireylerin bir araya gelerek duygusal, sosyal ve ekonomik olarak birbirlerine bağlı oldukları bir birliktelik biçimidir (Giddens, 2013). Evlilik, bireylerin ve toplumların çeşitli ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir rol oynar. Evliliğin nedenleri, toplumdan topluma ve bireyden bireye değişiklik gösterebilir. Evlilik, sadece iki birey arasındaki bir anlaşma olmanın ötesinde, toplumsal düzenin ve bireysel refahın korunmasında kritik bir kurumdur. Sosyal, ekonomik, psikolojik, kültürel ve biyolojik nedenler, bireylerin evlilik kararlarını şekillendirir.

Evlilik ve eş seçimi kavramları, kişinin hayatında önemli bir yere sahip olup belli bir olgunluğa ulaştıktan sonra gerçekleşir. Eş seçimi, özellikle genç yetişkinlik döneminde önemli bir gündem konusudur. Bu gelişim aşamasında, üniversiteli genç yetişkinlerin ideal eş adaylarıyla karşılaşma olasılığı yüksektir, çünkü hayatlarının büyük bir kısmını ve özellikle ev yaşamlarını birlikte geçirecekleri kişileri ararlar. Gelişimsel görevleri doğrultusunda, genç yetişkinler ideal eşlerini bulduklarında ve onlarla yaşamayı öğrendiklerinde, sonraki gelişim dönemindeki sorumlulukları üstlenmeye daha istekli ve hazır hale gelirler (Atam, 2024). Eş seçimi sırasında, seçilecek kişinin birçok niteliğinin, seçim yapan kişinin özellikleriyle karşılıklı olarak uyumlu olması, ilişkilerin daha sağlıklı bir şekilde devam etmesini sağlar. Fiziksel çekicilik, kişilik özellikleri, sosyo-ekonomik durum, kişilik özellikleri mesleki ve sosyal pozisyon, inanç ve ideolojik görüşler, eş olarak seçilecek kişide aranan bazı özelliklerdir (Kasapkara & Kasapkara, 2014). Bu özellikler ne kadar yakın ve uyumlu olursa, evlilik ilişkisinin devamlılığı da o kadar sağlam olur.

Eş seçimi konusunda yapılan bazı araştırmalar, insanın evrim sürecinde ailelerin tercihlerinin çocuklara aktararak onların eş seçme tercihleri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir (Apostolou, 2007). Bu etkinin, erkeklere kıyasla daha çok kızların eş seçimi davranışlarını denetleme yoluyla gözlemlendiği belirtilmektedir (Beckerman, 2000; Perilloux, Fleischman & Buss, 2008).

Üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen bu araştırma, üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları ile eş seçme stratejileri arasında cinsiyet, sınıf, ebeveynlerinin medeni durumu, yaş ve bölüm değişkenleri ile bir ilişkisinin olup olmadığını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın kavramsal çerçevesi, evlilik, evliliğin önemi, evliliğin nedenleri, evlilik tutumları ve eş seçimi gibi konular üzerine odaklanmıştır.

Araştırmanın ana problemi şu şekildedir: “Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişki nedir?”

Araştırmanın alt problemleri şu şekildedir;

Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ve eş seçme stratejileri bölüm değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ve eş seçme stratejileri sınıf değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ve eş seçme stratejileri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ve eş seçme stratejileri yaş değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ve eş seçme stratejileri ebeveynlerinin medeni durumuna göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu çalışmada evlilik tutumları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeliyle iki veya daha fazla değişkenin arasındaki ilişkilerin ortaya çıkması hedeflenir (Büyüköztürk, Bököçü & Şekercioğlu, 2018). İlişkisel tarama yönteminde kullanılan başlıca veri toplama yöntemleri; anketler, gözlem ve doküman analizidir. İlişkisel tarama yönteminde elde edilen veriler, genellikle korelasyon ve regresyon analizleri gibi istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Kocaeli ilinde üniversitede okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde ulaşılabilirlik açısından kolaylı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Kolaylı örneklem, araştırmacıların belirli bir popülasyon hakkında bilgi toplarken, erişimi en kolay ve hızlı olan bireyleri seçtikleri bir örneklem yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Araştırmaya 5 farklı bölümden 186 kadın, 99 kadın olmak üzere 285 (n=194) üniversite öğrencisi katılmıştır. Çalışma, İstanbul Ticaret Üniversitesi Etik Kurulu'nun 20.03.2024 tarih ve E-65836846-044-316259 kararınca uygun görülmüştür. Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin veriler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmanın Katılımcılarına İlişkin Bilgileri İçeren Betimsel İstatistik Tablosu

Bölüm	Çocuk Gelişimi	79	27.7
	Sağlık Hizmetleri	41	14.4
	Sosyal Hizmet ve Rehabilitasyon	73	25.6
	Teknik Hizmetler	37	13.0
	Diğer	55	19.3
Sınıf	1. Sınıf	106	37.2
	2. Sınıf	97	34.0
	3. Sınıf	18	6.3
	4. Sınıf	15	5.3
	Diğer	49	17.2
Yaş	18	11	3.9
	19	42	14.7
	20	64	22.5
	21	51	17.9
	22	31	10.9
	23	18	6.3
	24 ve üzeri	68	23.9

Cinsiyet	Kadın	186	65.3
	Erkek	99	34.7
Ebeveyn Medeni Durum	Evli/Beraber	187	65.6
	Ayrı/Boşanmış	52	18.2
	Diğer	46	16.1

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 79'unun (%27.7) çocuk gelişimi, 41'inin (%14.4) sağlık hizmetleri, 73'ünün (%25.6) sosyal hizmet ve rehabilitasyon, 37'sinin (%13) teknik hizmetler ve 55'inin (%19.3) ise diğer bölümlerde okuduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrenciler sınıflarına göre; 1.sınıfta eğitim gören 106 öğrencinin 37.2'si, 2.sınıfta eğitim gören 97 öğrencinin 34.0'ı, 3.sınıfta eğitim gören 18 öğrencinin 6.3'ü, 4.sınıfta eğitim gören 15 öğrencinin 5.3'ü ve diğer eğitim kademesindeki 49 öğrencinin 17.2'sini oluşturduğu görülmektedir. Katılımcılar arasında 24 yaş ve üzeri olanların oranı diğer gruplardan yüksektir. Katılımcıların yaş gruplarına göre oranları; 18 yaşındaki 11 öğrencinin 3.9'u, 19 yaşındaki 42 öğrencinin 14.7'si, 20 yaşındaki 64 öğrencinin 22.5'i, 21 yaşındaki 51 öğrencinin 17.9'u, 22 yaşındaki 31 öğrencinin 10.9'u, 23 yaşındaki 18 öğrencinin 6.3'ü, 24 yaş ve üzeri 68 öğrencinin 23.9'u olarak görülmektedir. Öğrencilerin ebeveynlerinin medeni durumlarına göre; 187 evli/beraber olan ebeveynli öğrenciler çalışmanın 65.6'sı, 52 ayrı/boşanmış olan ebeveynli öğrenciler çalışmanın 18.2'si, 46 diğer durumda olan ebeveynli öğrenciler çalışmanın 16.1'ini oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin; kişisel bilgilerini toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”, evlilik tutumlarının belirlemek amacıyla “İnönü Evlilik Tutum Ölçeği”, eş seçme stratejilerini belirlemek için “Eş Seçme Stratejileri Envanteri” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Bölüm, sınıf, yaş, cinsiyet ve ebeveyn medeni durumu içeren 5 bölümden oluşmaktadır.

İnönü Evlilik Tutum Ölçeği (İETÖ): Bayoğlu ve Atli (2014) tarafından geliştirilmiş olan “İnönü Evlilik Tutum Ölçeği” (İETÖ) 21 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. İETÖ'nün güvenilirliğine ilişkin çalışmalarda ise iç tutarlılık katsayısı .90, Spearman Brown Testi Yarılama Testi .88 olarak bulunmuştur. İETÖ'nün puanlaması: Hiç katılmıyorum (1), Nadiren katılıyorum (2), Biraz katılıyorum (3), Katılıyorum (4) ve Kesinlikle katılıyorum (5) şeklindedir. Ölçekten yüksek puanların alınması evliliğe ilişkin tutumun yüksek olduğunun göstergesidir (Bayoğlu ve Atli, 2014). Bayoğlu ve Atli (2014) tarafından ölçeğin güvenirlik analizi yapılmış ve bu analizde Cronbach alfa, test-tekrar test ve testi yarılama yöntemleri kullanılmıştır. Elde edilen güvenirlik değerleri, .87 ile .90 arasında değişmektedir. Ölçeğin yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilen doğrulayıcı ve açıklayıcı faktör analizleri, ölçeğin tek faktörlü bir yapıya

sahip olduğunu ve toplam varyansın %36'sını açıkladığını göstermiştir (Bayoğlu & Atli, 2014).

Eş Seçme Stratejileri Envanteri (ESSE): Eş seçme stratejileri envanteri Altuntaş ve Atli (2015) tarafından geliştirilmiş ve araştırmanın başlangıcında, 57 maddelik bir deneme envanteri oluşturulmuştur. Envanterin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla 302 öğrenciden elde edilen veriler incelenmiş, faktör analizi yapılmış ve Varimax döndürme tekniği kullanılmıştır. Verilerin açımlayıcı faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri .787 olarak bulunmuş ve Bartlett Sphericity testi .000 düzeyinde anlamlı çıkmıştır. Uygun olmayan 29 madde envanterden çıkarılmıştır. Envanterin yedi faktörlü yapısını doğrulamak amacıyla 406 öğrenciden elde edilen verilerle doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiş ve 'x2/sd' oranı 2,837 olarak hesaplanmıştır; bu da faktör modelinin verilerle uyumlu olduğunu göstermektedir. GFI .86, CFI .90, TLI .89 ve RMSEA .06 değerleri, modelin kabul edilebilir uyum düzeylerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Envanter 28 madde ve 7 farklı alt boyuttan (aile kurumu ve güven, sosyo-ekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellik, bekaret, çocuk bakımı, aşk) oluşmakta ve 9'lu likert ölçeğinde derecelendirilmektedir. "1=hiç katılmıyorum", "9=tamamen katılıyorum" a karşılık gelmektedir. ESSE'nin iç tutarlılık katsayıları, 'aile kurumu ve güven' alt boyutu için .84, 'sosyo-ekonomik durum' alt boyutu için .89, 'dini ve siyasi benzerlik' alt boyutu için .82, 'fiziksel özellik' alt boyutu için .70, 'bekaret' alt boyutu için .73, 'çocuk bakımı' alt boyutu için .69 ve 'aşk' alt boyutu için .58 olarak belirlenmiştir. Test tekrar test sonuçları ise aynı sıralamayla .67, .86, .87, .80, .92, .77 ve .65 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler SPSS 25.0 programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sorularının analizleri yapılmadan önce, ölçeklerden elde edilen verilerin normalliği basıklık-çarpıklık katsayılarına bakılarak sınanmıştır.

Araştırmada iki bağımsız grup arasında (cinsiyet değişkeni) evlilik tutumları ve eş seçme stratejileri açısından anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Çalışmanın başında yapılan normallik testleri, verilerin normal dağılım göstermediğini ortaya koymuştur. Bu nedenle, parametrik olmayan testlerin kullanılması uygun bulunmuştur. Birden fazla grup arasında (bölüm, sınıf, yaş ve ebeveynlerinin medeni durumu değişkenleri) evlilik tutumları ve eş seçme stratejileri açısından anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis Testi, üç veya daha fazla bağımsız grup arasındaki medyan farklarını incelemek için kullanılan parametrik olmayan bir testtir (Field, 2005). Verilerin normal dağılım göstermemesi ve grupların homojen varyans sergilememesi durumunda kullanımı uygundur.

Tablo 2. *Normallik testi tablosu*

	Çarpıklık	Basıklık
İETÖ TOPLAM	-.406	-.192
Aile Kurumu ve Güven	-4.072	26.375
Sosyo ekonomik durum	-.706	.281
Dini ve Siyasi Benzerlik	-.130	-.647
Fiziksel Özellik	-.594	-.074
Bekaret	-.040	-1.506
Çocuk Bakımı	-1.018	.714
Aşk	-2.255	8.011
ESSE	-.885	3.648

George ve Mallery'e (2001) göre çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığında olduğu durumlarda veriler normal dağılım göstermektedir. Bu durumda tablo incelendiğinde verilerin normal dağılım göstermediği görülmektedir. Dolayısıyla verilerin analizinde parametrik olmayan testler kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmanın bu kısmında, katılımcılardan toplanan verilere ilişkin yapılan istatistiksel analiz sonuçları tablolar ve açıklamalar eşliğinde sunulmuştur.

Cinsiyet Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular

Erkeklerin evlilik tutumlarının pozitif yönde olduğu, kadınların ise aile kurumu ve güven, dini ve siyasi benzerlik gibi boyutlarda daha yüksek puan aldığı görülmüştür.

Tablo 3. *Cinsiyet değişkenine göre farkları gösteren tablo*

	Cinsiyet	n	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	Z	p
İETÖ	Kadın	186	126.87	23597.00	6206.00	-4.531	.000*
	Erkek	99	173.31	17158.00			
	Total	285					
Aile Kurumu ve Güven	Kadın	186	164.58	30612.00	5193.00	-6.362	.000*
	Erkek	99	102.45	10143.00			

	Total	285					
Sosyo	Kadın	186	148.88	27691.50	8113.50	-1.653	.098
ekonomik	Erkek	99	131.95	13063.50			
Durum	Total	285					
Dini ve	Kadın	186	150.78	28044.50	7760.50	-2.186	.029*
Siyasi	Erkek	99	128.39	12710.50			
Benzerlik	Total	285					
Fiziksel	Kadın	186	126.59	23546.00	6155.00	-4.618	.000*
Özellik	Erkek	99	173.83	17209.00			
	Total	285					
Bekaret	Kadın	186	161.44	30027.00	5778.00	-5.202	.000*
	Erkek	99	108.36	10728.00			
	Total	285					
Çocuk	Kadın	186	159.88	29737.00	6068.00	-4.766	.000*
Bakımı	Erkek	99	111.29	11018.00			
	Total	285					
Aşk	Kadın	186	162.53	30231.50	5573.50	-5.689	.000*
	Erkek	99	106.30	10523.50			
	Total	285					
ESSE	Kadın	186	159.08	29589.00	6216.00	-4.515	.000*
	Erkek	99	112.79	11166.00			
	Total	285					

İETÖ: Erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre daha yüksek puan almıştır (U=6206.00, Z=-4.531, p<.001).

Aile Kurumu ve Güven: Kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre daha yüksek puan almıştır (U=5193.00, Z=-6.362, p<.001).

Dini ve Siyasi Benzerlik: Kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre daha yüksek puan almıştır (U=7760.50, Z=-2.186, p=.029).

Fiziksel Özellik: Erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre daha yüksek puan almıştır (U=6155.00, Z=-4.618, p<.001).

Bekaret: Kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre daha yüksek puan almıştır (U=5778.00, Z=-5.202, p<.001).

Çocuk Bakımı: Kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre daha yüksek puan almıştır (U=6068.00, Z=-4.766, p<.001). *Ask:* Kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre daha yüksek puan almıştır (U=5573.50, Z=-5.689, p<.001).

ESSE: Kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre daha yüksek puan almıştır (U=6216.00, Z=-4.515, p<.001).

Bölüm Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Bazı bölümler arasında evlilik tutumları ve eş seçme stratejileri açısından anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Aile Kurumu ve Güven: Çocuk Gelişimi bölümü öğrencileri diğer bölümlere göre daha yüksek puan almıştır ($H=27.137$, $p<.001$).

Fiziksel Özellik: Çocuk Gelişimi ve Teknik Hizmetler bölümü öğrencileri diğer bölümlere göre daha yüksek puan almıştır ($H=5.285$, $p<.001$).

Bekaret: Çocuk Gelişimi bölümü öğrencileri diğer bölümlere göre daha yüksek puan almıştır ($H=32.121$, $p<.001$).

Çocuk Bakımı: Çocuk Gelişimi bölümü öğrencileri diğer bölümlere göre daha yüksek puan almıştır ($H=22.783$, $p<.001$).

Ask: Çocuk Gelişimi bölümü öğrencileri diğer bölümlere göre daha yüksek puan almıştır ($H=31.894$, $p<.001$).

ESSE: Çocuk Gelişimi bölümü öğrencileri diğer bölümlere göre daha yüksek puan almıştır ($H=25.847$, $p<.001$).

Yaş Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Bazı yaş grupları arasında evlilik tutumları ve eş seçme stratejileri açısından anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Tablo 4. Yaş değişkenine göre farkları gösteren tablosu

	Yaş	n	$\bar{x}$	df	H	p
İETÖ	18	11	174.55	6	9.743	.136
	19	42	149.29			
	20	64	163.84			
	21	51	134.37			
	22	31	131.81			
	23	18	119.08			
	24 ve üzeri	68	132.31			
Aile Kurumu ve Güven	18	11	164.00	6	13.334	.038*
	19	42	156.99			
	20	64	121.31			
	21	51	154.02			
	22	31	115.27			
	23	18	149.97			
	24 ve üzeri	68	153.90			

	18	11	146.00			
	19	42	169.35			
Sosyo	20	64	147.71			
ekonomik	21	51	150.22	6	12.588	.050*
Durum	22	31	151.27			
	23	18	116.00			
	24 ve üzeri	68	119.77			
	18	11	136.91			
	19	42	172.01			
Dini ve	20	64	141.53			
Siyasi	21	51	141.62	6	7.853	.249
Benzerlik	22	31	143.79			
	23	18	146.53			
	24 ve üzeri	68	127.19			
	18	11	83.64			
	19	42	147.69			
Fiziksel	20	64	151.84			
Özellik	21	51	152.49	6	8.324	.215
	22	31	146.19			
	23	18	128.03			
	24 ve üzeri	68	136.78			
	18	11	177.73			
	19	42	152.49			
	20	64	144.48			
Bekaret	21	51	140.03	6	12.662	.049
	22	31	159.05			
	23	18	171.86			
	24 ve üzeri	68	117.40			
	18	11	140.64			
	19	42	142.19			
	20	64	137.80			
Çocuk	21	51	151.50	6	1.533	.957
Bakımı	22	31	132.18			
	23	18	148.94			
	24 ve üzeri	68	145.76			
	18	11	184.05			
	19	42	148.95			
	20	64	129.32			
Aşk	21	51	155.03	6	8.424	.209
	22	31	148.71			
	23	18	155.03			
	24 ve üzeri	68	130.75			
ESSE	18	11	162.55	6	8.467	.206
	19	42	164.05			

20	64	141.12
21	51	152.49
22	31	142.27
23	18	142.14
24 ve üzeri	68	122.05

Aile Kurumu ve Güven: 18 yaş ve 19 yaş grupları diğer yaş gruplarına göre daha yüksek puan almıştır ($H=13.334$, $p=.038$).

Sosyo-ekonomik Durum: 19 yaş grubu öğrencileri diğer yaş gruplarına göre daha yüksek puan almıştır ($H=12.588$, $p=.050$).

Bekaret: 18 yaş ve 23 yaş grupları diğer yaş gruplarına göre daha yüksek puan almıştır ($H=12.662$, $p=.049$).

Ebeveynlerinin Medeni Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Ebeveynlerinin medeni durumu değişkenine göre evlilik tutumları ve eş seçme stratejileri açısından anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Tablo 5. Ebeveyn medeni durumu değişkenine göre farkları gösteren tablosu

	Ebeveyn Medeni Durum	n	$\bar{x}$	df	H	p
İETÖ	Evli/Beraber	187	140.20	2	1.031	.597
	Ayrı/Boşanmış	52	143.36			
	Diğer	46	153.97			
Aile Kurumu ve Güven	Evli/Beraber	187	155.22	2	21.237	.000*
	Ayrı/Boşanmış	52	98.52			
	Diğer	46	143.59			
Sosyoekonomik Durum	Evli/Beraber	187	143.47	2	1.053	.591
	Ayrı/Boşanmış	52	134.15			
	Diğer	46	151.11			
Dini ve Siyasi Benzerlik	Evli/Beraber	187	146.68	2	1.231	.540
	Ayrı/Boşanmış	52	133.01			
	Diğer	46	139.33			
Fiziksel Özellik	Evli/Beraber	187	136.98	2	3.082	.214
	Ayrı/Boşanmış	52	151.32			
	Diğer	46	158.08			
Bekaret	Evli/Beraber	187	158.18	2	21.742	.000*
	Ayrı/Boşanmış	52	100.31			
	Diğer	46	129.53			
Çocuk Bakımı	Evli/Beraber	187	151.81	2	17.328	.000*
	Ayrı/Boşanmış	52	100.32			

	Diğer	46	155.42			
	Evli/Beraber	187	154.55			
Aşk	Ayrı/Boşanmış	52	99.87	2	19.295	.000*
	Diğer	46	144.82			
	Evli/Beraber	187	153.86			
ESSE	Ayrı/Boşanmış	52	105.52	2	14.025	.001*
	Diğer	46	141.23			

Aile Kurumu ve Güven: Ebeveynleri evli veya beraber olan öğrenciler, ebeveynleri ayrı veya boşanmış olan öğrencilere göre daha yüksek puan almıştır ($H=21.237$, $p<.001$).

Bekaret: Ebeveynleri evli veya beraber olan öğrenciler, bekaret boyutunda diğer gruplara göre daha yüksek puan almıştır ($H=21.742$, $p<.001$). *Çocuk Bakımı:* Ebeveynleri evli veya beraber olan öğrenciler, çocuk bakımı boyutunda diğer gruplara göre daha yüksek puan almıştır ($H=17.328$, $p<.001$).

Ask: Ebeveynleri evli veya beraber olan öğrenciler, ask boyutunda diğer gruplara göre daha yüksek puan almıştır ($H=19.295$, $p<.001$).

ESSE: Ebeveynleri evli veya beraber olan öğrenciler, ESSE boyutunda diğer gruplara göre daha yüksek puan almıştır ($H=14.025$, $p=.001$).

Sınıf Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Bazı sınıflar arasında evlilik tutumları ve eş seçme stratejileri açısından anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Tablo 6. Sınıf değişkenine göre farkları gösteren tablo

	Sınıf	n	$\bar{x}$	df	H	p
İETÖ	1. Sınıf	106	162.26	4	9.357	.053
	2. Sınıf	97	133.29			
	3. Sınıf	18	129.47			
	4. Sınıf	15	133.60			
	Diğer	49	128.41			
Aile Kurumu ve Güven	1. Sınıf	106	149.20	4	9.799	.044*
	2. Sınıf	97	141.21			
	3. Sınıf	18	102.25			
	4. Sınıf	15	111.10			
	Diğer	49	157.87			
Sosyoekonomik Durum	1. Sınıf	106	157.47	4	7.214	.125
	2. Sınıf	97	142.22			
	3. Sınıf	18	119.97			
	4. Sınıf	15	124.77			

	Diğer	49	127.30			
Dini ve Siyasi Benzerlik	1. Sınıf	106	153.41	4	3.656	.455
	2. Sınıf	97	137.69			
	3. Sınıf	18	123.14			
	4. Sınıf	15	151.00			
	Diğer	49	135.85			
Fiziksel Özellik	1. Sınıf	106	155.17	4	6.447	.168
	2. Sınıf	97	128.89			
	3. Sınıf	18	146.89			
	4. Sınıf	15	163.70			
	Diğer	49	136.85			
Bekaret	1. Sınıf	106	150.65	4	3.262	.515
	2. Sınıf	97	143.68			
	3. Sınıf	18	116.94			
	4. Sınıf	15	129.90			
	Diğer	49	138.70			
Çocuk Bakımı	1. Sınıf	106	145.76	4	2.077	.722
	2. Sınıf	97	143.20			
	3. Sınıf	18	120.31			
	4. Sınıf	15	130.73			
	Diğer	49	148.73			
Aşk	1. Sınıf	106	145.28	4	2.801	.592
	2. Sınıf	97	144.08			
	3. Sınıf	18	127.78			
	4. Sınıf	15	116.33			
	Diğer	49	149.68			
ESSE	1. Sınıf	106	157.74	4	7.881	.096
	2. Sınıf	97	139.64			
	3. Sınıf	18	110.94			
	4. Sınıf	15	118.20			
	Diğer	49	137.13			

İETÖ: 1. sınıf öğrencileri diğer sınıflara göre daha yüksek puan almıştır ($H=9.336$, $p=.025$). *Aile Kurumu ve Güven*: 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencileri arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır ($H=9.695$, $p=.021$). *ESSE*: 1. sınıf öğrencileri diğer sınıflara göre daha yüksek puan almıştır ($H=7.817$, $p=.050$).

Tartışma ve Sonuç

Yapılan çalışmada beklenti olarak erkeklerin evlilik tutumlarının geçmiş yıllara kıyasla daha negatif yönde olduğu düşünülürken, çalışma sonucunda elde edilen verilerde erkeklerin evlilik tutumlarının pozitif yönde olduğu görülmüştür.

Bu çalışmanın sonuçları, diğer benzer çalışmalarla karşılaştırıldığında, üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları ve eş seçme stratejilerinde benzer eğilimler gösterdiği görülmüştür. Üsküp Koca (2017) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları ile karar verme stratejileri arasında benzer bulgular elde etmiştir. Her iki çalışmada da mantıklı ve içtepesel karar verme stratejileri ile evlilik tutumları arasında düşük düzeyde anlamlı olmayan ilişkiler bulunmuştur.

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet değişkenine göre; İnönü Evlilik Tutum Ölçeği'nin toplam puanları, ESSE Ölçeği toplam puanları ve bu ölçeğin aile kurumu ve güven, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellik, bekaret, çocuk bakımı ve aşk boyutları açısından anlamlı farklılık belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, İnönü Evlilik Tutum Ölçeği toplam puanlarında ve ESSE ölçeğinin fiziksel özellik değişkeninde belirlenen farklılığın erkek katılımcılarda daha yüksek puanlı olduğu görülürken, ESSE ölçeğinin toplam puanlarında, aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, bekaret, çocuk bakımı ve aşk boyutlarında kadın katılımcılarda daha yüksek puanlı olduğu görülmüştür. Günay ve Bener'in 2010-2011 yılları arasında Karabük ilinde üniversitede öğrenim gören öğrencilerle yapmış olduğu "Gençlerin Evlilik ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumları" adlı çalışmada bulunan sonuçlara göre, gençlerin aile ve evlilik yaşamına olumlu yönde baktıkları, cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha geleneksel bakış açısında sahip olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmada eş seçme stratejileri, evlilik tutumları ve yaş boyutunda anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Günay ve Bener'in (2011) çalışmasındaki sonuçlar da olduğu gibi cinsiyet değişkenine göre evlilik tutumu ve eş seçme stratejilerine bakış açısının benzer şekilde olduğu görülmektedir. Üsküp Koca (2017) tarafından yapılan çalışmada kadın bireylerin güven ve sosyoekonomik durum gibi faktörlere daha fazla önem verdiği, erkeklerin ise fiziksel çekiciliğe öncelik verdiği gözlemlenmiştir.

Bu araştırmayla paralel şekilde Gürül'ün (2021) 2018-2019 yılları arasında Konya ilinde üniversitede öğrenim gören öğrencilerle yaptığı araştırmada da erkek katılımcıların evlilik tutumunun kadın katılımcıların evlilik tutumlarına göre daha yüksek puanlı olduğu görülmüştür. Kocacıbaşı'nın (2019) 250 üniversite öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirdiği araştırması sonucunda, kadınların evliliğe yönelik olumlu tutum gösterme düzeyinin erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırmadaki katılımcıların sınıf değişkenine göre; ESSE ölçeğinin aile kurumu ve güven değişkeninde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Farkın kaynağı incelendiğinde ise 1. sınıflar ile 4. sınıflar arasında 1. sınıflar daha yüksek puanlı, 2. sınıflar ile 4. sınıflar arasında 2. sınıflar daha yüksek puanlı, 4. sınıflar ile diğer sınıflar arasında diğer sınıfların daha yüksek puanlı anlamlı farklar olduğu belirlenmiştir.

Gürül (2021) yapmış olduğu çalışmada yaş değişkeninin ölçeklerden ve ölçeklerin alt boyutlarından alınan puanlara bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yıldırım'ın (2020) İstanbul'da üniversite okumuş öğrencilerle yapmış olduğu çalışmada ve Tunç

(2019) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Benzer şekilde Doğru (2017) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Üsküp Koca (2017) tarafından yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin evliliğe yönelik olumlu tutum düzeylerinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu araştırmadaki katılımcıların yaş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, aile kurumu ve güven ve sosyo-ekonomik durum boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. 18 yaş ve 19 yaş grupları, aile kurumu ve güven boyutunda diğer yaş gruplarına göre daha yüksek puanlar almıştır. 19 yaş grubu öğrencileri, sosyo-ekonomik durum boyutunda diğer yaş gruplarına göre daha yüksek puanlar almıştır. Bekaret boyutunda, 18 yaş ve 23 yaş grupları diğer yaş gruplarına göre daha yüksek puanlar almıştır. İnönü Evlilik Tutum Ölçeği toplam puanları, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellik, çocuk bakımı, aşk ve ESSE boyutlarında ise yaş grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Ebeveynlerin medeni durumu değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, aile kurumu ve güven, bekaret, çocuk bakımı, aşk ve ESSE boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. “Aile Kurumu ve Güven” değişkenine göre; evli/beraber ile ayrı/boşanmış arasında evli/beraber daha yüksek puanlı, “Bekaret” değişkenine göre; evli/beraber ile ayrı/boşanmış arasında evli/beraber daha yüksek puanlı ve diğer ile evli/beraber arasında evli/beraber daha yüksek puanlı, “Çocuk Bakımı” değişkenine göre; evli/beraber ile ayrı/boşanmış arasında evli/beraber daha yüksek puanlı, diğer ile evli/beraber arasında diğer daha yüksek puanlı, “Aşk” değişkenine göre; evli/beraber ile ayrı/boşanmış arasında evli/beraber daha yüksek puanlı, diğer ile evli/beraber arasında diğer daha yüksek puanlı, “ESSE” değişkenine göre; evli/beraber ile ayrı/boşanmış arasında evli/beraber daha yüksek puanlı olarak hesaplanmıştır. Anne babası boşanmış üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ile anne babası evli üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları arasındaki farkları inceleyen Maden (2015), boşanmanın çocukların evlilik tutumları üzerinde olumsuz etkileri olabileceğini belirtmiş ve çalışmasında, anne babası boşanmış olan öğrencilerin evlilik tutumlarının daha olumsuz olduğu ve bu durumun evlilik kararlarına yansıdığı vurgulamıştır. Ebeveynleri evli veya beraber olan öğrenciler, bu boyutlarda ebeveynleri ayrı veya boşanmış olan öğrencilere göre daha yüksek puanlar almıştır. İnönü Evlilik Tutum Ölçeği toplam puanları, sosyo-ekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik ve fiziksel özellik boyutlarında ise ebeveynlerin medeni durumu grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Evlilik tutumları ve eş seçme stratejileri arasındaki farklılıkların cinsiyet, sosyoekonomik durum ve kültürel değerler gibi faktörlerle ilişkilendirilebileceği görülmektedir. Kadınların daha fazla güven ve sosyoekonomik duruma önem vermesi, Trivers (2017) ve Buss (1989) tarafından öne sürülen evrimsel psikoloji teorilerini destekler niteliktedir. Bu teorilere göre, kadınlar genellikle kaynak sağlayabilecek ve güven sunabilecek partnerleri tercih ederler. Bu araştırmadaki sonuçlar alanyazındaki diğer araştırmalarla tutarlıdır.

Pınar (2008) ve Gazioğlu (2006) tarafından yapılan çalışmalarda, erkeklerin evlilik tutumlarının daha geleneksel olduğu ve kadınların ise eşitlikçi ilişkileri daha çok önemseydiği bulunmuştur. İki çalışmanın bulguları birbirleriyle uyumludur ve toplumsal cinsiyet rollerinin evlilik tutumları üzerindeki etkisini vurgulamaktadır.

Kaynaklar

- Altuntaş, S., & Atli, A. (2015). Eş seçme stratejileri envanteri geliştirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 123-135.
- Arslan, F. S. (2022). *Türk toplumundaki bireylerin ebeveyn ilişki algısı ile genç yetişkinlikte eş seçme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi.
- Apostolou, M. (2007). Sexual selection under parental choice: The role of parents in the evolution of human mating. *Evolution and Human Behavior*, 28(6), 403–409.
- Atam, G. N. (2024). *Üniversite öğrencilerinin eş seçme stratejileri, sosyal görünüş kaygısı ve özsaygı ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.
- Bayoğlu, F., & Atli, A. (2014). İnönü evlilik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik analizleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2), 397-415.
- Beckerman, S. (2000). Mating and marriage, husbands and lovers. *Behavioral and Brain Sciences*, 23(4), 590–591.
- Bozgeyikli, H., & Toprak, E. (2013). Üniversiteli gençlerin eş seçim kriterlerinin sıralama yargılarıyla ölçeklenmesi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 68-87.
- Burgess, E. W., & Locke, H. J. (1945). *The family: From institution to companionship*.
- Buss, D. M. (1989). Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behavioral and Brain Sciences*, 12(1), 1-49.
- Büyüköztürk, Ş., Bökeoğlu, Ö., & Şekercioğlu, G. (2018). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Doğru, D. (2017). *Algılanan anne baba tutumlarının eş seçme stratejileri ve evlilik tutumu ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Field, A. (2005). *Discovering Statistics Using SPSS*. London: Sage Publications.

- Gazioğlu, A. E. (2006). Genç yetişkinlerin evlilik ve aile hayatına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 23, 107-123.
- George, D., & Mallery, P. (2001). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 10.0 Update* (3rd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Giddens, A. (2013). *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love and Eroticism in Modern Societies*. John Wiley & Sons.
- Günay, G., & Bener, Ö. (2011). Gençlerin evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutumları. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-16.
- Gürül, S. (2021). *Üniversite öğrencilerinde evlilik tutumu ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Kasapkara, A., & Kasapkara, B. (2014). 20-30 yaş grubu erkeklerin eş seçimine yönelik tutumları ve eşten beklentilerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 7(34), 792-800.
- Kocabıçak, S. (2019). *The relationship between separation-individuation, individualism-collectivism, marriage expectations, and marital attitudes* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Maden, H. (2015). *Anne babası boşanmış üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ile anne babası evli üniversite öğrencilerinin evlilik tutumunun karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi.
- Perilloux, C., Fleischman, D. S., & Buss, D. M. (2008). The daughter-guarding hypothesis: Parental influence on, and emotional reactions to, offspring's mating behavior. *Evolutionary Psychology*, 6(2).
- Pınar, G. (2008). Üniversite son sınıf öğrencilerinin evliliğe bakış açısı. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14(14), 49-60.
- Trivers, R. L. (2017). Parental investment and sexual selection. In *Sexual selection and the descent of man* (pp. 136-179). Routledge.
- Tunç, S. (2019). *Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti, evlilik beklentileri ve evlilik tutumları arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi.
- Üsküp Koca, B. (2017). *Üniversite öğrencilerinde evlilik tutumu ile karar verme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi.

Yıldırım, E. (2020). *Üniversite öğrencilerinin aşk stilleri ile evlilik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12th ed.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.